

Збереження біорізноманіття рослин роду *Crambe* L.

Родина Капустяні (Brassicaceae) налічує приблизно 3000 видів. На території України росте 230 видів з 65 родів родини Brassicaceae, рід *Crambe* L. (Катран) є одним з них [2]. Рід Катрану налічує 44 видів, 7 з них занесено у Червону книгу України: *Crambe grandiflora* DC. (Катран великоквітковий, природоохоронний статус — вразливий), *Crambe koktebelica* (Катран коктебельський, статус — рідкісний), *Crambe mitridatis* Juz. (Катран мітрідатський, статус — вразливий), *Crambe maritima* L. (Катран морський, статус — вразливий), *Crambe pinnatifida* (Катран пірчастонадрізаний, статус — вразливий), *Crambe steveniana* (Катран Стевена, статус — вразливий), *Crambe tataria* (Катран татарський, статус — вразливий), *Crambe aspera* (Катран шершавий, статус — вразливий). Деякі з прелічених видів занесені і до європейських та світових Червоних списків [1]. Рід Катрану (*Crambe* L.) занесено і до списку дикорослих рослин, які можуть бути генетичним матеріалом для покращення сільськогосподарських культур.

Всі представники роду *Crambe* L., що занесені до Червоної книги України, ростуть на території південної України та в Криму. Це пов'язано з посухостійкістю рослини, що є важливим показником, якщо говорити про збереження виду, як насамперед генетичного матеріалу [1].

Причинами зміни чисельності виду є:

- низька конкурентна спроможність виду;
- низький відсоток виживання паростків;
- випасання худоби;
- руйнування екотипів;
- низька насіннева схожість;
- збирання рослин та підземної частини рослини людиною;
- недостатнє природне відновлення та стенотипність виду [1].

На даний момент рослини роду *Crambe* L. охороняються у заказнику загальнодержавного значення “Ак-Кая” (Крим). Розмноження рослин у спеціально створених умовах проводили у Донецькому ботанічному саду НАН України [1]. Зважаючи на генетичну цінність роду *Crambe* L., необхідно постійно проводити моніторинг стану популяцій рослин цього роду, які занесені до Червоної книги України, та впроваджувати інтродукцію рослин в ботанічні сади та парки. Адже, крім цінності генетичного матеріалу, ці рослини мають і декоративне значення.

1. Червона книга України. Рослинний світ / за ред. Я. П. Дідуха. — К.: Глобалконсалінг, 2009. — 900 с.

2. *Branca F., Cartea E.* Brassica // Wild Crop Relatives: Genomic and Breeding Resources. Oilseeds. (Ed. C. Kole). — Heidelberg: Springer, 2011. — P.17–36.